

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL [...] ASOCIACIJOS „A“ IR ASOCIACIJOS „B“ SKUNDO PRIEŠ LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJĄ

2018-06-08 Nr. 4D-2018/1-245
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius 2018-02-23 gavo [...] asociacijos „A“ ir asociacijos „B“ (toliau vadinama ir – Pareiškėjai), atstovaujamo advokato X, skundą ir 2018-05-03 skundo papildymo dokumentus dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos (toliau vadinama ir – Ministerija) pareigūnų galimai netinkamų veiksmų (neveikimo), nagrinėjant Pareiškėjų 2017-11-27, 2018-01-02, 2018-01-04 kreipimusis ir teikiant atsakymus, bei neužtikrinus visuomeninių organizacijų (Pareiškėjų) dalyvavimo teisėkūros procese, susijusiame su sveikatos apsaugos ministrą pavaduojančio žemės ūkio ministro 2017-12-29 įsakymu Nr. V-1508 ir 2017-12-29 įsakymu Nr. V-1509 patvirtintais *Žmogaus kraujodaros kamieninių ląstelių transplantacijos paslaugų, apmokamų iš Transplantacijos programos lėšų, teikimo reikalavimų, bazinių kainų ir mokėjimo tvarkos aprašo* (toliau vadinama ir – Aprašas) ir *2015–2025 metų transplantacijos programos* (toliau vadinama – ir Transplantacijos programa) pakeitimais.

2. Pareiškėjų skunde, be kitų aplinkybių, nurodyta:

2.1. „[...] Pareiškėjai [Ministerijai] pateikė: (1) 2017-11-27 prašymą Nr. 17/11-3 „Dėl antologinės kraujodaros kamieninių ląstelių transplantacijos paslaugų“ (toliau - 2017-11-27 prašymas), [...]; (2) 2018-01-02 prašymą Nr. 18/01-1 „Dėl autologinės kraujodaros kamieninių ląstelių transplantacijos paslaugų“ (toliau - 2018-01-02 prašymas), [...]; (3) 2018-01-04 prašymą Nr. 18/01-2 „Dėl Sveikatos apsaugos ministro įsakymų Nr. 1508 panaikinimo ir Vyriausybės kraujodaros kamieninių ląstelių transplantacijos paslaugų darbo grupės sudarymo“ (toliau – 2018-01-04 prašymas), [...]“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

2.2. „[...] Apie 2017-01-02 ir 2017-01-04 prašymų nagrinėjimo eigą Pareiškėjams nebuvo pateikta visiškai jokia informacija.“

2.3. „Tuo tarpu į 2017-11-27 prašymą [Ministerija] 2017-12-27 pateikė atsakymą Nr. (10.1.2-422)10-10373. Pareiškėjai 2017-11-27 prašyme [Ministerijai] suformulavo aiškius ir konkrečius klausimus [...], susijusius su [...] klinikų Įstaigos asmens sveikatos priežiūros licencijos Nr. [...] patikslinimu 2016 metais. Pareiškėjų kreipimosi į [Ministeriją] ir minėtai įstaigai suformuluotų klausimų tikslas – išsiaiškinti, ar [...] klinikoms 2016 metais Įstaigos asmens sveikatos priežiūros licencija Nr. [...] buvo patikslinta pagrįstai ir teisėtai [...]. Tačiau, susipažinus su šio [Ministerijos] rašto turiniu, akivaizdu, jog minėta institucija nepateikė Pareiškėjų prašytos konkrečios informacijos ir duomenų, susijusių su prašymais [...], kas patvirtina, kad [Ministerija] neveikė kaip numato teisės aktai, vilkino tinkamai įvykdyti teisės aktais numatytą pareigą atsakyti į Pareiškėjų 2017-11-27 prašymą.“

2.4. „Be to, minėtame [2017-12-27 atsakyme Nr. (10.1.2-422)10-10373] [Ministerija]

nurodė, jog Valstybinė akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnyba prie Sveikatos apsaugos ministerijos, atsižvelgdama į gautą informaciją, planuoja atlikti neplaninį tikrinimą siekiant įvertinti [...] klinikų teikiamos autologinės kraujodaros kamieninių ląstelių transplantacijos paslaugos atitiktį teisės aktų reikalavimams. Neplaninio tikrinimo išvados numatomos pateikti 2018 m. vasario mėnesį. Iš tokių [Ministerijos] atsakymo teiginių, galima numanyti, jog Pareiškėjų gautas 2017-12-27 [Ministerijos] raštas Nr. (10.1.2-422)10-10373 turėtų būti laikomas tarpiniu institucijos atsakymu. Tačiau šiuo atveju atkreiptinas dėmesys, jog 2017-11-27 [prašyme] [...] Pareiškėjai neprašė vertinti, ar šiuo metu [...] klinikos teikiamos paslaugos atitinka teisės aktų reikalavimus, o [Ministerijos] buvo prašoma pateikti konkrečią informaciją apie [...] klinikų licencijos patikslinimą, atliktą dar 2016 metais. Taigi akivaizdu, jog Ministerija vilkina atsakymo Pareiškėjams pateikimą prisidengdama būtinybe rinkti informaciją, kurios Pareiškėjai neprašė ir kuri nėra reikalinga rengiant atsakymus į Pareiškėjų atsakovui pateiktus klausimus.“

2.5. „[...] [Ministerija] 2017-12-27 atsakyme Nr. (10.1.2-422)10-10373 nenurodė tokio savo atsakymo konkrečios apskundimo tvarkos ir termino. [...]“

2.6. „[...] sveikatos apsaugos ministro 2017 m. gruodžio 29 d. įsakymo Nr. V-1508 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. rugsėjo 9 d. įsakymo Nr. V-632 „Dėl žmogaus kraujodaros kamieninių ląstelių transplantacijos paslaugų, apmokamų iš transplantacijos programos lėšų, teikimo reikalavimų, bazinių kainų ir mokėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ [...] priėmimu ir priėmimu išskirtinai [...] klinikų interesams tenkinti, [buvo pažeisti] [pagrindiniai teisėkūros pagrindai (principai)], ignoruojuant visuomeninių organizacijų (Pareiškėjų) dalyvavimą visame šiame procese, [...]. [...].“

2.7. „[...], sveikatos apsaugos ministro Aurelijaus Verygos 2017 m. lapkričio 3 d. įsakymu Nr. V-1262 buvo sudaryta darbo grupė (toliau - darbo grupė), kuriai pavesta įvertinti ir pateikti siūlymus dėl esamo žmogaus kraujodaros kamieninių ląstelių transplantacijos paslaugų reglamentavimo, t. y. būtent įvertinti [...] klinikų pateiktus siūlymus dėl tuo metu [galiojusio] [...] [Aprašo reikalavimų] bei [...] [Transplantacijos programos]. [...]“

2.8. „[...] minėtai darbo grupei net nebaigus savo darbo, skubotai, be visuomenės ir visuomeninių organizacijų (Pareiškėjų), kurių atstovai dalyvavo darbo grupėje, informavimo, derinimo, 2017-12-29 žemės ūkio ministras, pavaduojantis sveikatos apsaugos ministrą, Bronius Markauskas įsakymu Nr. V-1508 [...] pakeitė Aprašą bei 2017-12-29 įsakymu Nr. V-1509 Transplantacijos programą (toliau - norminiai administraciniai teisės aktai), kuriais iš esmės buvo patenkinti visi [...] klinikų darbo grupei siūlyti (bet darbo grupės nepritarti) pakeitimai, tuo pačiu atsisakant (ir ženkliai sumažinant) pacientų saugumą užtikrinančius reikalavimus, tuo realiai sukeldami grėsmę (didinant jiems anksčiau nurodytą mirtingumo riziką) paciento sveikatai ir net gyvybei.“

2.9. „[...] norminių administracinių teisės aktų priėmimo (teisėkūros) procesas buvo neteisėtas, pažeidžiant pamatinius teisėkūros principus. [Ministerija] nesilaikė atvirumo ir skaidrumo principo, [...]. [...], [Ministerija] parengė ir pateikė sveikatos apsaugos ministrą pavaduojančiam ministrui tvirtinti įsakymą (kartu su nauja Aprašo redakcija ir Transplantacijos programa), nežinant visuomenei (Pareiškėjams, kitoms visuomeninėms organizacijoms ir pan.), [...] [...]“

3. Pareiškėjai prašo Seimo kontrolieriaus išsiaiškinti dėl skunde nurodytų aplinkybių.

4. Kartu su skundu, be kitų dokumentų, pateikta:

4.1. **Pareiškėjų 2017-11-27 kreipimasis Nr. 17/11-3, be kita ko, adresuotas ir sveikatos apsaugos ministrui (kopija), kuriuo prašoma:**

4.1.1. „1. Patikrinti ir įvertinti, ar [...] klinikos Įstaigos asmens sveikatos priežiūros licencija Nr. [...], suteikiant teisę verstis autologine žmogaus kraujodaros kamieninių ląstelių

transplantacija (suaugusiems), buvo patikslinta pagrįstai ir teisėtai, t. y.:

1. ar licencijos tikslinimo metu [...] klinikose dirbo du gydytojai hematologai, turintys dviejų metų autologinės kraujodaros kamieninių ląstelių transplantacijos atlikimo stažą?

2. ar profesorius D. N. turėjo licenciją verstis hematologo praktika Lietuvoje, pateikiant:

a) dokumentą, patvirtinantį pareiškėjo teisę gyventi ir dirbti Lietuvos Respublikoje;

b) dokumentą, patvirtinantį, kad pareiškėjo valstybinės kalbos mokėjimo kategorija atitinka Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytus reikalavimus.“

4.1.2. „2. Patikrinti ir įvertinti, ar šiai dienai [...] klinikos Įstaigos asmens sveikatos priežiūros licencija Nr. [...], kuria suteikta teisė verstis autologine žmogaus kraujodaros kamieninių ląstelių transplantacija (suaugusiems) (toliau – AUTOKKLT), atitinka Aprašo imperatyvius reikalavimus, t. y. ar šiuo metu [...] klinikose:

1. AUTOKKLT paslaugas teikiančiame padalinyje dirba gydytojai hematologai, turintys ne trumpesnę kaip 6 mėnesių AUTOKKLT atlikimo stažą, o jų skaičius padalinyje užtikrina nepertraukiamą paros (įskaitant poilsio ir švenčių dienas) darbo režimą;

2. AUTOKKLT paslaugas telkiančiame padalinyje dirba bendrosios praktikos slaugytojai, turintys ne trumpesnę kaip 6 mėnesių AUTOKKLT pacientų slaugymo stažą, o jų skaičius padalinyje užtikrina nepertraukiamą paros (įskaitant poilsio ir švenčių dienas) darbo režimą;

3. ar teikiama informacija apie pacientams nustatytas piktybines kraujo ligas pagal Piktybinių kraujo ligų elektroninės registracijos formų pildymo ir teikimo ir tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2008 m. birželio 13 d. įsakymu Nr. Y-584 „Dėl Piktybinių kraujo ligų elektroninės registracijos formų ir piktybinių kraujo ligų elektroninės registracijos formų pildymo ir teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ nustatytą tvarką;

4. ar yra įdiegta elektroninė transplantacijų registracijos bei jų rezultatų stebėsenos sistema, kurioje kaupiama ši informacija (atnaujinama ne rečiau kaip kas 3 mėnesius): paciento vardas, pavardė, asmens kodas, transplantacijos indikacija, ligos, dėl kurios atliekama transplantacija, remisijos būklė prieš pat transplantaciją, gretutinės ligos transplantacijos metu, transplantacijos data, kondicionavimas;

5. ar profesorius D. N., konsultuojantis pacientus, turi licenciją verstis hematologo praktika Lietuvoje ir yra sudaręs darbo sutartį su [...] klinikomis. Kokiais būdais vyksta konsultacijos, kaip jos yra dokumentuojamos; ar užtikrinama pacientų duomenų sauga.“

4.1.3. „3. Informuoti apie vertinimo, patikrinimo ar audito rezultatus, pateikiant tai pagrindžiančius dokumentus.“

4.2. Pareiškėju 2018-01-02 kreipimasis Nr. 18/01-1, be kita ko, adresuotas ir sveikatos apsaugos ministrui (kopija), kuriuo prašoma:

4.2.1. „[...] imtis priemonių, kad 2017 m. gruodžio 29 d. žemės ūkio ministro, pavaduojančio sveikatos apsaugos ministrą, Broniaus Markausko įsakymai Nr. V-1508, Nr. V-1509 būtų nedelsiant sustabdyti ir panaikinti“;

4.2.2. „įvertinti nerimą keliantį transplantacijos sąlygotą mirtingumą [...] klinikose.“

4.2.3. „Prašome [sveikatos apsaugos ministro] atsakyti į klausimus:

1. Ar manote, kad 5,9% mirtingumas [...] klinikose po transplantacijų yra pateisinamas ir priimtinas, kai kitame transplantacijų centre jis yra 0,7%?“

2. Ar Jums kaip ministrui yra priimtina, kad pacientų sveikatai ir gyvybei esminiai Transplantacijos programos ir Aprašo keitimai parengiami ir pasirašomi be specialistų ir pacientų žinios ir dalyvavimo?

3. Ar su Jūsų žinia žemės ūkio ministras, pavaduojantis sveikatos apsaugos ministrą, Bronius Markauskas pasirašė Transplantacijos programos ir Aprašo pakeitimus?

4. Kuris sveikatos apsaugos viceministras kuravo Transplantacijos programos ir Aprašo keitimų projekto rengimą?“

4.3. Pareiškėju 2018-01-04 kreipimasis Nr. 18/01-2, be kita ko, adresuotas ir sveikatos

apsaugos ministrui (kopija), kuriuo prašoma:

4.3.1. „Pavesti LR Sveikatos apsaugos ministrui, laikinai ir nedelsiant panaikinti įsakymus Nr. V-1508, Nr. V-1509 dėl negrįžtamų pasekmių pacientų sveikatai ir sveikatos priežiūros sistemai.“

4.3.2. „Sudaryti kompetentingą Vyriausybės darbo grupę [kameninių kraujodaros ląstelių transplantacijos] paslaugų reglamentavimui įvertinti.“

TYRIMAS IR IŠVADOS***Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės***

5. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 ir 20 straipsniais, Seimo kontrolierius kreipėsi į *Ministeriją*.

6. Iš *Ministerijos* pateiktų paaiškinimų ir dokumentų nustatyta:

6.1. „[...] [**Pareiškėjų**] **2017 m. lapkričio 27 d. raštas Nr. 17/11-3 (toliau – Prašymas Nr. 1)** [...] [*Ministerijoje*] buvo gautas elektroniniu paštu. Pareiškėjų raštas *Ministerijoje* gautas 2017 m. lapkričio 27 d. Dokumentas buvo nukreiptas Antrinio ir tretinio lygio koordinavimo skyriaus vyriausiajam specialistui Egidijui Baniui [...]. Prašymas Nr. 1 *Ministerijos* Dokumentų valdymo sistemoje per rezoliucijas kaip nepagrindiniams vykdytojams taip pat buvo nukreiptas ir Valstybinei akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnybai prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – VASPVT), Nacionaliniam transplantacijos biurui prie Sveikatos apsaugos ministerijos, Sveikatos apsaugos ministerijos Teisėkūros ir teisinio vertinimo skyriui [...].“

6.2. „[...] *Ministerija* pagal kompetenciją licencijų asmenims bei sveikatos priežiūros įstaigoms neišduoda bei neatlieka jau išduotų licencijų teisėtumo kontrolės (priežiūros). Paminėtina tai, kad sveikatos priežiūros įstaigų ir specialistų licencijavimą pagal Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo 75 straipsnio 2 dalies 3 punktą vykdo išskirtinai [*Valstybinė akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnyba, toliau vadinama ir - VASPVT*]. [...]. *Ministerija*, siekdama įvertinti Pareiškėjų Prašyme Nr. 1 keliamą klausimą dėl licencijavimo teisėtumo, 2017 m. gruodžio 1 d. raštu Nr. 10-9695 „Dėl rezoliucijos vykdymo“ (toliau – *Ministerijos* 2017 m. gruodžio 1 d. raštas) [...] persiuntė VASPVT pagal kompetenciją įvertinti Prašyme Nr. 1 išdėstytas licencijavimo teisėtumo aplinkybes. [...].“

6.3. „VASPVT 2017 m. gruodžio 6 d. raštu Nr. D2-8467-(1.11) „[...]“ (toliau – VASPVT 2017 m. gruodžio 6 d. raštas) [...] informavo *Ministeriją*, kad „2016 metais [...] klinikos teikė paraišką [*VASPVT*] dėl įstaigos asmens sveikatos priežiūros licencijos patikslinimo suteikiant teisę teikti suaugusiųjų autologinės kraujodaros kamieninių ląstelių transplantacijos paslaugą ir dokumentus, kurie buvo įvertinti ir atitiko tuo metu galiojusius teisės aktų reikalavimus, todėl [*VASPVT*] direktoriaus 2016 m. gegužės 5 d. įsakymu Nr. T1-695 „[...]“ [...] klinikoms buvo suteikta teisė teikti šias paslaugas.“

6.4. „*Ministerija*, atsakydama į Prašyme Nr. 1 1 punkte suformuluotą paklausimą, remdamasi VASPVT pateikta informacija, Pareiškėjui pateikė *Ministerijos* 2017 m. gruodžio 27 d. raštą Nr. (10.1.2-422)10-10373 „Dėl autologinės kraujodaros kamieninių ląstelių transplantacijos paslaugų“ (toliau – *Ministerijos* 2017 m. gruodžio 27 d. raštas) [...]. *Ministerijos* nuomone, Pareiškėjui buvo tinkamai atsakyta į Prašymo Nr. 1 1 punktu (kartu su 1.2 ir 1.2 papunkčiais) suformuluotus paklausimus. Toks *Ministerijos* konstatavimas grindžiamas tuo, kad Pareiškėjus informavus, kad licencija [...] klinikoms buvo patikslinta įvertinus [...] klinikų pateiktus dokumentus, kurie atitiko tuo metu galiojusius teisės aktus (atsakymas teigiamas), Prašymo Nr. 1 1 punkto 1.1 ir 1.2 papunkčiuose klausiama informacija tapo pertekline – teigiamas atsakymas į

Prašymo Nr. 1 1 klausimą reiškia, kad ir atsakymas į 1.1 ir 1.2 papunkčiuose suformuluotus klausimus tampa aiškūs. [...] Prašymo Nr. 1 1 punkto 1.2 papunktyje Pareiškėjų prašoma pateikti informacija dėl su profesoriumi D. N. susijusių dokumentų, [...], Ministerijos nuomone, negalėtų būti pateikiami Pareiškėjams, kadangi minėta informacija yra laikoma asmens duomenimis. [...]. Įgyvendinus Prašyme Nr. 1 keliamą prašymą pateikti anksčiau nurodytus dokumentus, Ministerija pažeistų ADTA įstatymo nustatytus reikalavimus, tad šis Prašyme Nr. 1 nurodytas prašymas, Ministerijos nuomone, laikytinas ne tik pertekliniu, bet ir neteisėtu.“

6.5. „Dėl Ministerijos atsakymo į Prašymo Nr. 1 2 klausimą pakartotinai akcentuojame tai, kad Ministerijai teisės aktais nėra suteikti įgaliojimai atlikti licencijuojamos sveikatos priežiūros veiklos atitikimo sąlygų laikymosi priežiūros. Tai išimtinai VASPVT funkcija. Atsižvelgiant į tai, Ministerijos 2017 m. gruodžio 1 d. raštu buvo paprašyta VASPVT atlikti Prašymo Nr. 1 2 punkte nurodytus patikrinimus (įvertinimus), ar šiai dienai [...] klinikų licencija Nr. [...], kuria suteikta teisė verstis autologine žmogaus kraujodaros kamieninių ląstelių transplantacija (suaugusiems), atitinka [Apraše], [...], nustatytus imperatyvius reikalavimus.“

6.6. „VASPVT 2017 m. gruodžio 6 d. raštu informavo Ministeriją, kad atsižvelgdama į gautą informaciją, planuoja atlikti neplaninį tikrinimą siekiant įvertinti [...] klinikų teikiamos autologinės kraujodaros kamieninių ląstelių transplantacijos paslaugos atitiktį teisės aktų reikalavimams. Neplaninio patikrinimo pradžia buvo numatyta 2017 m. gruodžio 13 d. Neplaninio patikrinimo išvadas buvo numatoma pateikti 2018 m. vasario mėnesį. Ministerija aukščiau paminėtą informaciją nurodė Pareiškėjui Ministerijos 2017 m. gruodžio 27 d. rašte.“

6.7. „Pareiškėjams Prašymo Nr. 1 3 punkte nurodytas paklausimas [...] įvykdytas Ministerijos 2018 m. kovo 27 d. raštu Nr. (10.1.2-422)10-2474 „Dėl autologinės kraujodaros kamieninių ląstelių transplantacijos paslaugų“ (toliau – Ministerijos 2018 m. kovo 27 d. raštas) [...] po to, kai buvo gauta VASPVT informacija apie atliktą neplaninį patikrinimą [...] klinikose (VASPVT 2018 m. kovo 12 d. raštas Nr. D2-2352(1.11) „Dėl neplaninio tikrinimo [...] klinikose“ (toliau – VASPVT 2018 m. kovo 12 d. raštas) [...]. Paminėtina tai, kad Ministerija negalėjo atsakyti į Pareiškėjo rašto 3 punktą anksčiau, nes pati neatlieka ūkio subjektų licencijavimo veiklos priežiūros ir šiuo atveju terminas atsakyti Pareiškėjui buvo susijęs išimtinai tik su kitos Ministerijai pavaldžios įstaigos (VASPVT) funkcijų vykdymu.“

6.8. „Manome, kad termino pratęsimas buvo aktualus tik Prašymo Nr. 1 2 ir 3 punktų atvejais (į Prašymo Nr. 1 1 klausimą buvo laiku ir tinkamai atsakyta laikantis Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių, [...] 25 punkte nurodyto 20 darbo dienų termino [...]. Prašymo Nr. 1 2 ir 3 punktų klausimų atsakymų pratęsimas buvo įvykdytas apie tai informuojant Pareiškėjus vadovaujantis Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių 26 punktu (tai yra paskutinę (dvidešimtą) atsakymo pateikimo Pareiškėjui darbo dieną) Ministerijos 2017 m. gruodžio 27 d. raštu [...]. [...].“

6.9. „[...] Vertinant tai, kad atsakymų į Prašymo Nr. 1 2 ir 3 klausimus pateikimas iš esmės buvo susijęs su VASPVT atliekamu neplaniniu patikrinimu (Ministerija negalėjo paskubinti VASPVT atlikti neplaninį tyrimą, kad paskui tokia situacija negalėtų būti traktuojama kaip kišimasis į VASPVT veiklą ir jos nepriklausomumo pažeidimas), Ministerijos galutinis atsakymas į Prašyme Nr. 1 pateiktus 2 ir 3 klausimus priklausė tik nuo VASPVT atlikto neplaninio patikrinimo įvykdymo termino. [...].“

6.10. „[...] [pažymos] 2.4 papunktyje nurodyta, kad „pareiškėjai neprašė vertinti, ar šiuo metu [...] klinikos teikiamos paslaugos atitinka teisės aktų reikalavimus, o buvo prašoma pateikti konkrečią informaciją apie [...] klinikų licencijos patikslinimą, atliktą dar 2016 metais ir kad akivaizdu, jog [Ministerija] vilkina atsakymo pareiškėjams pateikimą prisidengdama būtinybe rinkti informaciją, kurios pareiškėjai neprašė ir kuri nėra reikalinga rengiant atsakymus į pareiškėjų atsakovui pateiktus klausimus“. Ministerija nesutinka su šia Pareiškėjų pozicija, kad

Ministerija siekia vilkinti atsakymo Pareiškėjams pateikimą, kadangi patys Pareiškėjai Prašymo Nr. 1 2 punkte prašė „Patikrinti ir įvertinti, ar šiai dienai [...] klinikos Įstaigos asmens sveikatos priežiūros licencija Nr. [...], kuria suteikta teisė verstis autologine žmogaus kraujodaros kamieninių ląstelių transplantacija (suaugusiems), atitinka Aprašo imperatyvius reikalavimus.“ Pažymėtina, kad minėtas neplaninis tikrinimas skirtas, siekiant tinkamai atsakyti į Prašyme Nr. 1 keliamą 2 (taip pat ir su juo susijusį 3) klausimą, o ne į 1 klausimą. [...].“

6.11. „[...] Pareiškėjai nurodo, kad Ministerija Ministerijos 2017 m. gruodžio 27 d. rašte nepateikė konkrečios atsakymo apskundimo tvarkos ir termino. [...]. Persiunčiant prašymą ar skundą nagrinėti kitai kompetentingai institucijai ir informuojant apie tai asmenį ar jo atstovą, pranešime asmeniui nurodyti minėtos apskundimo tvarkos nereikia. Atsižvelgiant į tai, kad Ministerija visą turimą informaciją pateikė Pareiškėjams, bei tai, kad Pareiškėjai buvo informuoti, kad VASPVT, atsižvelgdama į gautą informaciją, planuoja atlikti neplaninį patikrinimą (kurio atlikimo terminas 2017 m. gruodžio 27 d. dar nebuvo pasibaigęs) negalima daryti išvados, kad Ministerija atsisakė suteikti prašomą informaciją, [...]. [...].“

6.12. „**Ministerijoje 2018 m. sausio 2 prašymas Nr. 18/01-01 „Dėl autologinės kraujodaros kamieninių ląstelių transplantacijos paslaugų“ (toliau – Prašymas Nr. 2)** [...] gautas 2018 m. sausio 2 d. elektroniniu paštu. Dokumentas buvo nukreiptas Antrinio ir tretinio lygio koordinavimo skyriaus vyriausiajam specialistui Egidijui Baniui [...]. Pareiškėjų raštas Dokumentų valdymo sistemoje per rezoliucijas kaip nepagrindiniams vykdytojams taip pat buvo nukreipti ir Sveikatos apsaugos ministerijos Teisėkūros ir teisinio vertinimo skyriui [...].“

6.13. „[...] Ministerija dėl Prašymo Nr. 2 pateiktų aplinkybių 2018 m. sausio 23 d. pavedimu Nr. 17-32 „Dėl informacijos dėl žmogaus kraujodaros kamieninių ląstelių transplantacijos paslaugų, apmokamų iš transplantacijos programos lėšų, pateikimo“ (toliau – Pavedimas Nr. 17-32) [...] kreipėsi į Higienos institutą, Valstybinę ligonių kasą prie Sveikatos apsaugos ministerijos, Nacionalinį transplantacijos biurą prie Sveikatos apsaugos ministerijos, prašydama pateikti informaciją apie pacientų mirtingumą. Pažymėtina tai, kad tuo metu (nuo 2017 m. gruodžio 13 d. pradėtas) VASPVT jau buvo pradėjusi neplaninį [...] klinikų patikrinimą.“

6.14. „Informuojame, kad į Prašyme Nr. 2 suformuluotus klausimus Ministerijos buvo atsakyta Ministerijos 2018 m. kovo 27 d. raštu. [...].“

6.15. „Ministerijoje atsakymo į Prašymą Nr. 2 terminas nebuvo pratęstas. Ministerijos nuomone, Pareiškėjams atsakymas Ministerijos 2018 m. kovo 27 d. raštu buvo pateiktas tinkamai [...], o termino nesilaikymas buvo sąlygotas tuo, kad VASPVT vykdė [...] klinikų neplaninį patikrinimą (neplaninis patikrinimas baigtas ir išvada Ministerijai pateikta VASPVT 2018 m. kovo 12 d. raštu).“

6.16. „**Pareiškėjų 2018-01-04 prašymas Nr. 18/01-2 „Dėl Sveikatos apsaugos ministro įsakymų Nr. V-1508, V-1509 panaikinimo ir Vyriausybės kraujodaros kamieninių ląstelių transplantacijos paslaugų darbo grupės sudarymo“ (toliau – Prašymas Nr. 3)** [...] Ministerijoje buvo gautas per elektroninių siuntų sistemą jį persiuntus Lietuvos Respublikos Prezidentūros kanceliarijos Asmenų aptarnavimo skyriui 2018 m. sausio 23 d. raštu Nr. (1D-73)-2D-227. Dokumentas tiesiogiai vykdyti buvo nukreiptas Antrinio ir tretinio lygio koordinavimo skyriaus vyriausiajam specialistui Egidijui Baniui [...]. Pažymėtina tai, kad Prašymas Nr. 3 Ministerijai tiesiogiai nebuvo adresuotas (Prašymo Nr. 3 adresatų sąrašė nei Ministerija, nei sveikatos apsaugos ministras Aurelijus Veryga nebuvo nurodyti).“

6.17. „[...] Prašymas Nr. 3 ir jo keliami klausimai iš esmės yra tapatūs Prašyme Nr. 2 pateiktiems klausimams (pavyzdžiui, [pažymos] 4.2.1 punkte nurodomas paklausimas iš Prašymo Nr. 2 yra tapatus [pažymos] 4.3.1 nurodytam paklausimui iš Prašymo Nr. 3). [...]. Ministerija dėl Prašymo Nr. 2 pateiktų aplinkybių kreipėsi Pavedimu Nr. 17-32 į Higienos institutą, Valstybinę ligonių kasą prie Sveikatos apsaugos ministerijos, Nacionalinį transplantacijos biurą prie Sveikatos apsaugos ministerijos, prašydama pateikti informaciją apie pacientų mirtingumą.“

Pažymėtina tai, kad tuo metu (nuo 2017 m. gruodžio 13 d. pradėtas) VASPVT jau buvo pradėtas neplaninis patikrinimas [...].“

6.18. „[...] į Prašyme Nr. 3 suformuluotus klausimus Ministerijos Pareiškėjams buvo atsakyta Ministerijos 2018 m. kovo 27 d. raštu [...]. [...]“

6.19. „[...] Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2017 m. gruodžio 29 d. įsakymo Nr. V-1508 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. rugsėjo 9 d. įsakymo Nr. V-632 „Dėl Žmogaus kraujodaros kamieninių ląstelių transplantacijos paslaugų, apmokamų iš Transplantacijos programos lėšų, teikimo reikalavimų, bazinių kainų ir mokėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ (toliau – įsakymas Nr. V-1508) parengimą paskatinusi priežastis buvo [2018-09-18] Lietuvos Respublikos Seimo sveikatos reikalų komiteto kreipimasis [Nr. S-2017-8213] į Ministeriją su siūlymu, atsižvelgiant į Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017 m. balandžio 11 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. el-6-502/2017 ir siekiant, kad žmogaus kraujodaros kamieninių ląstelių transplantacijos paslaugų reglamentavimas poįstatyminiuose teisės aktuose būtų pagrįstas naujausiais medicinos mokslo duomenimis bei proporcingas, sudaryti darbo grupę [Transplantacijos programoje] ir [Apraše] numatytiems žmogaus kraujodaros kamieninių ląstelių transplantacijos (toliau – KKLТ) paslaugų teikimo reikalavimams įvertinti [...]. Siekiant tinkamai įgyvendinti Lietuvos Respublikos Seimo Sveikatos reikalų komiteto kreipimąsi, Ministerijoje Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2017 m. lapkričio 3 d. įsakymu Nr. V-1262 „Dėl darbo grupės sudarymo“ [...] buvo sudaryta darbo grupė. Į šią darbo grupę buvo įtraukti Ministerijos, Nacionalinio transplantacijos biuro prie Sveikatos apsaugos ministerijos, Valstybinės ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos, Valstybinės akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnybos prie Sveikatos apsaugos ministerijos, [...] klinikų, [...] klinikų atstovai, taip pat pacientus atstovaujančių organizacijų (asociacijos „B“, [...] asociacijos) atstovai.“

6.20. „Darbo grupė organizavo du posėdžius. [...] Darbo grupėje neradus [...] ir [...] onkohematologams dialogo, [...] klinikų atstovai vienašališkai nutraukė veiklą darbo grupėje. Ministerija, atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo sveikatos reikalų komiteto 2017 m. gruodžio 20 d. rašte Nr. S-2017-11459 [...] nurodytą papildomą prašymą peržiūrėti ir priimti reikalingus sprendimus, siekiant pašalinti Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017 m. balandžio 11 d. sprendime administracinėje byloje eI-6-502/2017 išdėstytus galiojančio reglamentavimo trūkumus, taip pat vadovaudamasi Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos 12 straipsnio nuostata, kad tretinę asmens sveikatos priežiūrą organizuoja Ministerija, parengė ir priėmė Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2017 m. gruodžio 29 d. įsakymą Nr. V-1508 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. rugsėjo 9 d. įsakymo Nr. V-632 „Dėl Žmogaus kraujodaros kamieninių ląstelių transplantacijos paslaugų, apmokamų iš Transplantacijos programos lėšų, teikimo reikalavimų, bazinių kainų ir mokėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“, kuriuo pakeitė reikalavimus KKLТ taip, kad jie atitiktų tarptautinius FACT/JACIE reikalavimus (FACT/JACIE International Standards for Haemopoetic Cellular Therapy, sixth edition). Kartu buvo priimtas ir su Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. rugsėjo 9 d. įsakymu Nr. V-632 „Dėl Žmogaus kraujodaros kamieninių ląstelių transplantacijos paslaugų, apmokamų iš transplantacijos programos lėšų, teikimo reikalavimų, bazinių kainų ir mokėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ susijęs teisės aktas – Lietuvos Respublikos 2017 m. gruodžio 29 d. įsakymas Nr. V-1509 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2014 m. gruodžio 31 d. įsakymo Nr. V-1462 „Dėl 2015–2025 metų transplantacijos programos patvirtinimo“ pakeitimo“ (toliau – įsakymas Nr. V-1509).“

6.21. „Dėl teisėkūros proceso viešumo rengiant įsakymus Nr. V-1508 ir V-1509. Teisėkūros procesą Lietuvoje reglamentuojantis pagrindinis teisės aktas yra Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymas (toliau – Įstatymas). [...] Įstatymo 7 straipsnio 3 dalis nustato, kad konsultavimosi su visuomene būdus ir rezultatų įforminimo būdus pasirenka konsultavimąsi

su visuomene inicijuojantys subjektai. Atsižvelgiant į siekiamo sureguliuoti teisinio santykio specifiškumą, Ministerija konsultavimosi su visuomene formą pasirinko darbo grupės sudarymą, į ją įtraukiant kompetetingiausius KKL specialistus bei šioje srityje pacientų teises atstovaujančių pacientų organizacijų atstovus. Ministerijos nuomone, tokia pasirinkta konsultavimosi su visuomene forma buvo tinkama ir proporcinga bei visiškai atitiko Įstatymo nuostatų reikalavimus dėl atvirumo ir skaidrumo reikalavimų tinkamo įgyvendinimo teisėkūroje. [...]. Ministerijos nuomone, konsultuojantis su visuomene, bet nesant bendro sutarimo, nereiškia, kad bet koks konsultacijai pateiktas klausimas nebegali būti toliau svarstomas. [...].“

6.22. „Atkreiptinas dėmesys, kad įsakymų Nr. V-1508 ir V-1509 projektai parengti Ministerijos specialistų. Ministerija ėmėsi iniciatyvos parengti įsakymus Nr. V-1508 ir V-1509 atsižvelgiant į tai, kad nebuvo rasta sutarimo darbo grupėje bei siekiant įvykdyti Lietuvos Respublikos Seimo sveikatos reikalų komiteto 2017 m. rugsejo 13 d. posėdžio protokolą Nr. 111-P-24 ir 2017 m. gruodžio 20 d. raštą Nr. S-2017-11459. Papildomai po darbo grupės veiklos nutraukimo įsakymų Nr. V-1508 ir V-1509 projektai nebuvo derinti dėl tos pačios priežasties (nebuvo bendro sutarimo darbo grupėje), todėl Ministerija pati priėmė sprendimą dėl siūlomo reglamentavimo turinio. Įsakymų Nr. V-1508 ir V-1509 projektai buvo parengti Ministerijos darbo reglamento nustatyta bendra tvarka vykdant pakartotinį Lietuvos Respublikos Seimo Sveikatos reikalų komiteto kreipimąsi (Lietuvos Respublikos Seimo sveikatos reikalų komiteto 2017 m. gruodžio 20 d. raštas Nr. S-2017-11459). [...].“

6.23. „Pareiškėjų atstovai dalyvavo darbo grupėje dėl KKL reglamentavimo ir jiems buvo sudarytos visos sąlygos dalyvauti KKL reglamentavimo tobulinime.“

6.24. **Ministerijoje 2017-10-05 vykusio posėdžio protokole Nr. T3-4 (kopija), be kita ko, nurodyta:**

„Nutarta:

1. Nacionaliniam transplantacijos biurui prie SAM parengti raštą, skirtą Valstybinei ligonių kasai prie SAM dėl Žmogaus kraujodaros kamieninių ląstelių transplantacijos paslaugų, apmokamų iš transplantacijos programos lėšų, teikimo reikalavimų, bazinių kainų paskaičiavimo, taip pat parengti raštą, skirtą Lietuvos Respublikos Seimo Sveikatos reikalų komitetui, siekiant informuoti apie sprendimus, priimtus 2017 m. spalio 5 d. SAM vykusio posėdžio metu.

2. Valstybinei ligonių kasai prie SAM paskaičiuoti Žmogaus kraujodaros kamieninių ląstelių transplantacijos paslaugų, apmokamų iš transplantacijos programos lėšų, teikimo reikalavimų, bazines kainas.

3. [...] klinikoms ir [...] klinikoms pateikti Nacionaliniam transplantacijos biurui prie SAM [...] konkrečius siūlymus dėl Aprašo nuostatų, kurioms nepritarta, formuluočių keitimo.“

6.25. **Ministerijoje 2017-11-03 vykusio posėdžio protokole Nr. T3-6 (kopija), be kita ko, nurodyta:**

6.25.1. „Dalyvavo: [...]; Asociacijos „B“ valdybos narė C; [...]; Asociacijos „B“ atstovė D; [...]. [...].“

6.25.2. „Nutarta:

1. Pritarti darbo grupės reglamentui.

2. [...] klinikos ir [...] klinikos atstovai pritaria, kad šios įstaigos siektų JACIE akreditavimo per 5 metus, jei įstaigų asignavimuose tam būtų numatyta lėšų [...].

3. Darbo grupė nepasiekė bendro sutarimo dėl Aprašo punktų (12.1.3; 12.1.4; 12.1.5; 12.2.2; 13.1.4; 13.1.5; 14.1; 15.1) tam tikrų kriterijų, kurių [...] klinikos siūlo atsisakyti, siekiant galimybės plėsti jų paslaugas.“

6.26. **Specialiuju tyrimu tarnybos 2018-02-07 rašte Nr. S-2018-927, adresuotame Lietuvos Respublikos Seimo Antikorupcijos komisijai ir Ministerijai (kopija), nurodyta:**

6.26.1. „Vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 8 straipsnio nuostatomis ir atsižvelgdami į Lietuvos Respublikos Seimo Antikorupcijos komisijos prašymą (toliau – Prašymas), atlikome [...] [Aprašo] antikorupcinį vertinimą. [...]“

6.26.2. „[...] naujomis Aprašo nuostatomis buvo siekiama decentralizuoti kamieninių ląstelių transplantacijos paslaugas, t. y. leisti autologinės transplantacijos paslaugas teikti ne tik [...] klinikoms, bet ir [...] klinikoms be jokių apribojimų. Pažymėtina, kad valstybės politiką žmogaus kraujodaros kamieninių ląstelių transplantacijos proceso srityje Lietuvoje formuoja, organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja jos įgyvendinimą Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija.“

6.26.3. „Atlikę Aprašo nuostatų antikorupcinį vertinimą ir siekdami transplantacijos proceso aiškumo, viešumo ir kartu skaidrumo, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus: [...] atliekant antikorupcinį vertinimą nustatyta, kad nei Seimo teisės aktų informacinėje sistemoje, nei Sveikatos apsaugos ministerijos interneto svetainėje nebuvo paskelbtų (nebuvo parengtų) Aprašo projekto, aiškinamojo rašto, antikorupcinio vertinimo pažymos. [...]. Sveikatos apsaugos ministerijai neįvykdžius minėtų pareigų, kylančių iš konstitucinio atsakingo valdymo principo, visuomenei kyla ir visada kils abejonų dėl teisės aktų skaidrumo, nebus galima daryti neginčytinų išvadų dėl teisės aktų teisėtumo ir pan. [...]. Taigi, Sveikatos apsaugos ministerija siekdama būti atvira visuomenei, diskutuojanti jos kompetencijai priskirtais klausimais, vykdanči įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytas pareigas, turėtų viešai skelbti visus norminio pobūdžio teisės aktų projektus ir su jais susijusius dokumentus, ypač reglamentuojančius pacientų interesus ir Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšų naudojimą. [...].“

6.27. Ministerijos 2018-03-27 rašte Nr. (10.1.2-422) 10-2474, adresuotame Pareiškėjams ir kt. (kopija), nurodyta:

6.27.1. „[Ministerija] išnagrinėjo [...] asociacijos „A“ ir Asociacijos „B“ 2017 m. lapkričio 27 d. raštą Nr. 17/11-3 „Dėl autologinės kraujodaros kamieninių ląstelių transplantacijos paslaugų“, 2018 m. sausio 2 d. raštą Nr. 18/01-1 „Dėl autologinės kraujodaros kamieninių ląstelių transplantacijos paslaugų“, 2018 m. sausio 4 d. raštą Nr. 18/01-2 „Dėl Sveikatos apsaugos ministro įsakymų Nr. V-1508, V-1509 panaikinimo ir LR Vyriausybės kraujodaros kamieninių ląstelių transplantacijos paslaugų darbo grupės sudarymo“, F draugijos 2018 m. raštą „Dėl kraujo ligomis sergančių pacientų priežiūros bei kaulų čiulpų transplantacijos Lietuvoje“ ir [...] draugijai „E 2018-01-05 Nr. 01 „Dėl kraujodaros kamieninių ląstelių transplantacijos paslaugų“.

6.27.2. „Atsakydami į Pareiškėjų iškeltus klausimus informuojame, kad 2016 metais [...] klinikos (toliau – [...] klinikos) pateikė paraišką [VASVPT] [...] dėl įstaigos asmens sveikatos priežiūros licencijos patikslinimo suteikiant teisę teikti suaugusiųjų autologinės kraujodaros kamieninių ląstelių transplantacijos paslaugą ir dokumentus, kurie buvo įvertinti ir atitiko tuo metu galiojusius teisės aktų reikalavimus, todėl [VASVPT] direktoriaus 2016 m. gegužės 5 d. įsakymu Nr. T1-695 „[...]“ [...] klinikoms buvo suteikta teisė teikti šias paslaugas.“

6.27.3. „Akreditavimo tarnyba, atsižvelgdama į pareiškėjų užduotus klausimus, atliko neplaninį patikrinimą [...] klinikose ir įvertino teikiamos bendrosios asmens sveikatos priežiūros – ląstelių transplantacijos (suaugusiųjų): autologinės kraujodaros kamieninių ląstelių transplantacijos (toliau – AUTOKKLT) paslaugų atitiktį teisės aktų reikalavimams ir 2018 m. kovo 12 d. raštu Nr. D2-2352(1.11) „Dėl neplaninio tikrinimo [...] klinikose“ [...] informavo Ministeriją, kad nenustatyta trūkumų, dėl kurių Akreditavimo tarnyba turėtų imtis veiksmų dėl AUTOKKLT paslaugų teikimo apribojimų.“

6.27.4. „Nacionalinis transplantacijos biuras prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – Biuras), atsakydamas į Pareiškėjų iškeltus klausimus, informavo Ministeriją, kad tiek [...] klinikų (toliau – [...] klinikų), tiek [...] klinikų transplantacijos centrai teikia AUTOKKLT paslaugas, atitinkančias teisės aktų reikalavimus ir nusiskundimų dėl transplantacijos centrų veiklos teikiant šias paslaugas Biuras nėra gavęs. Be to, Biuras įvertino [Transplantacijos programoje] nurodytų

kokybinių rodiklių atitiktį FACT-JACIE tarptautiniams standartams (angl. FACT-JACIE International Standards, Sixth Edition) ir nustatė, kad Transplantacijos programos kokybiniai rodikliai neprieštarauja FACT-JACIE standartams. Taip pat Ministerija įvertino [Aprašo] reikalavimų atitikimą FACT-JACIE standartams ir nustatė, kad jie neprieštarauja šiems standartams.“

6.27.5. „Valstybinė ligonių kasa prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – VLK) 2018 m. sausio 31 d. pateikė privalomojo sveikatos draudimo informacinės sistemos „Sveidra“ duomenis apie 2016-2017 m. atliktų žmogaus kraujodaros kamieninių ląstelių transplantacijų skaičių ir mirusių pacientų skaičių [...]. Iš VLK pateiktų skaičių Ministerija negali daryti prielaidos, kad AUTOKKLT paslaugos [...] klinikose būtų teikiamos nekokybiškai.“

6.27.6. „Informuojame, kad Ministerija gavo Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos 2018 m. kovo 12 d. Antikorupcinio vertinimo išvadą dėl teisės akto, reguliuojančio žmogaus kraujodaros kamieninių ląstelių transplantacijos paslaugas, Nr. 4-01-1873 (toliau – Antikorupcinio vertinimo išvada) [...]. Ministerija per 2 mėnesius įpareigota atsižvelgti į Antikorupcinio vertinimo išvadoje pateiktus siūlymus.“

6.27.7. „Atsižvelgiant į tai, kas aukščiau paminėta, Ministerija nemano, kad šiuo metu būtų tikslinga keisti teisės aktus, reglamentuojančius žmogaus kraujodaros kamieninių ląstelių transplantacijas.“

7. Seimo kontrolierių įstaigoje **2018-05-03** gauti Pareiškėjų skundo papildymo dokumentai. Kartu su jais pridėtas **2018-03-21 Lietuvos administracinių ginčų komisijos sprendimas Nr. 3R-121(AG-74/06-2018) (kopija), kuriame, be kita ko, nurodyta:**

7.1. „Lietuvos administracinių ginčų komisija [...] viešame komisijos posėdyje žodinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjų [...] asociacija „A“ ir Asociacija „B“ skundą dėl atsakovo Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos neveikimo/vilkinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.“

7.2. „Išnagrinėjusi bylą, Komisija nustatė: Pareiškėjai [...] asociacija „A“ ir asociacija „B“ Komisijos prašo pripažinti, kad Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija dėl neveikimo ir vilkinimo pažeidė pareiškėjų teises ir įpareigoti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministeriją išnagrinėti pareiškėjų pateiktus prašymus: **2017-11-27 prašymą Nr. 17/11-3, 2018-01-02 prašymą Nr. 18/01-1 ir 2018-01-04 prašymą Nr. 18/01-2, ir atsakyti per teisės aktų nustatytus terminus.** [...]“

7.3. „**Skundas tenkintinas iš dalies.**

Dėl 2017-11-27 prašymo Nr. 17/11-3. [...] Sveikatos apsaugos ministerija atsakydama į prašymą 2017-12-27 raštu Nr. (10.1.2-422) 10-10373 Pareiškėjus informavo, kad 2016 metais [...] klinikos teikė paraišką VASPVT dėl įstaigos asmens sveikatos priežiūros licencijos patikslinimo suteikiant teisę teikti suaugusiųjų autologinės kraujodaros kamieninių ląstelių transplantacijos paslaugą ir dokumentus, kurie buvo įvertinti ir atitiko tuo metu galiojusius teisės aktų reikalavimus, todėl VASPVT direktoriaus 2016 m. gegužės 5 d. įsakymu Nr. T1-695 „Dėl [...] klinikų įstaigos asmens sveikatos priežiūros licencijos patikslinimo“ [...] klinikoms buvo suteikta teisė teikti šias paslaugas. VASPVT taip pat informavo, kad atsižvelgdama į gautą informaciją, planuoja atlikti neplaninį tikrinimą siekiant įvertinti [...] klinikų teikiamos autologinės kraujodaros kamieniniu ląstelių transplantacijos paslaugos atitiktį teisės aktų reikalavimams. Neplaninio tikrinimo išvados numatomos pateikti 2018 m. vasario mėnesį [...]. [...]. **Komisija įvertinusi bylos medžiagą, Sveikatos apsaugos ministerijos išdėstytą susirašinėjimą su kitomis institucijomis ir Sveikatos apsaugos ministerijos 2017-12-27 raštu Nr. (10.1.2-422) 10-10373 pateiktą atsakymą, daro išvadą, jog pagal turėtą informaciją Atsakovas į Pareiškėjų 2017-11-27 prašymo Nr. 17/11-3 pirmą klausimą atsakė tinkamai ir pilnai, dėl ko skundas šioje dalyje atmetamas, o kadangi į antrą**

klausimą neatsakė, ką pripažįsta ir Atsakovas, tai dėl neatsakymo į šio prašymo antrą klausimą skundas tenkinamas.“

7.4. Dėl 2018-01-02 prašymo Nr. 18/01-1 ir 2018-01-04 prašymo Nr. 18/01-2. Sveikatos apsaugos ministerija į šiuos prašymus Pareiškėjams nepateikė jokie atsakymo. [...]. Komisija įvertinusi, kad Atsakovas termino atsakymams pateikti nepratęsė, o į pareiškėjų 2018-01-02 prašymą Nr. 18/01-1 ir 2018-01-04 prašymą Nr. 18/01-2 neatsakė visai, remdamosi Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo 14 straipsnio 1 dalyje, Lietuvos Respublikos viešojo administravimo 14 straipsnio 7 dalyje ir Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių 25 punkte įtvirtintu, kad prašymai, išskyrus prašymus, į kuriuos galima atsakyti tą pačią darbo dieną, turi būti išnagrinėjami per 20 darbo dienų nuo prašymo gavimo institucijoje dienos, Atsakovo atsiliepime išdėstytus argumentus atmeta, o Pareiškėjų skundą šioje dalyje tenkina.“

7.5. „Vadovaudamasi Ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 18 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 3 punktu, 19 straipsniu, Lietuvos administracinių ginčų komisija **nusprendžia:**

1. Pareiškėjų [...] asociacijos „A“ ir asociacijos „B“ skundą dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos neveikimo ir vilkinimo bei Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos įpareigojimo išnagrinėti pareiškėjų 2017-11-27 prašymo Nr. 17/11-3 pirmą klausimą atmesti kaip nepagrįstą.

2. Įpareigoti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministeriją išnagrinėti [...] asociacijos „A“ ir Asociacijos „B“ 2017-11-27 prašymo Nr. 17/11-3 antrą klausimą, 2018-01-02 prašymą Nr. 18/01-1 ir 2018-01-04 prašymą Nr. 18/01-2, ir atsakyti į prašymus per teisės aktų nustatytus terminus.“

7.6. „Sprendimą per vieną mėnesį nuo jo gavimo dienos ginčo šalys gali skųsti Vilniaus apygardos administraciniam teismui.“

Skundo tyrimui reikšmingi teisės aktai

8. Lietuvos Respublikos įstatymai ir kiti teisės aktai:

8.1. **Istatymai:**

8.1.1. *Konstitucijoje* nustatyta:

53 straipsnis – „Valstybė rūpinasi žmonių sveikata ir laiduoja medicinos pagalbą bei paslaugas žmogui susirgus. Įstatymas nustato piliečiams nemokamos medicinos pagalbos valstybinėse gydymo įstaigose teikimo tvarką. [...]“

8.1.2. *Seimo kontrolierių įstatyme* nustatyta:

2 straipsnio 1 dalis – „**Biurokratizmas** – tokia pareigūno veika, kai vietoj reikalų sprendimo iš esmės laikomasi nereikalingų ar išgalvotų formalumų, nepagrįstai atsisakoma spręsti pareigūno kompetencijai priklausančius klausimus, vilkinama priimti sprendimus ar atlikti savo pareigas bei kitaip blogai ar netinkamai valdoma (atsisakoma informuoti asmenį apie jo teises, sąmoningai pateikiamas klaidinantis ar netinkamas patarimas ir t. t.). Biurokratizmu taip pat laikomas toks pareigūnų darbas, kai nevykdomi arba blogai vykdomi įstatymai ar kiti teisės aktai.“

12 straipsnio 1 dalis – „Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje.“

8.1.3. *Teisėkūros pagrindų įstatyme* nustatyta:

2 straipsnio 2 dalis – „**Konsultavimasis su visuomene** – teisėkūros iniciatyvas pareiškiančių, teisės aktų projektus rengiančių, teisės aktus priimančių ir (ar) teisinio reguliavimo stebėseną atliekančių subjektų veiksmai, apimantys teisėkūros iniciatyvų, teisės aktų projektų

pateikimą visuomenei susipažinti, informavimą apie atliekamą teisinio reguliavimo stebėseną, taip pat gautų asmenų pasiūlymų įvertinimą ir šio įvertinimo rezultatų paskelbimą. Apie konsultavimosi pradžių visuomenei yra paskelbiama.“

3 straipsnio 2 dalis – „Teisėkūroje vadovaujamosi šiais principais: [...]; 4) *atvirumo ir skaidrumo*, reiškiančiu, kad teisėkūra turi būti vieša, su bendraisiais interesais susiję teisėkūros sprendimai negali būti priimami visuomenei nežinant ir neturint galimybių dalyvauti, valstybės politikos tikslai, teisinio reguliavimo poreikis ir teisėkūroje dalyvaujantys subjektai turi būti žinomi, visuomenei ir interesų grupėms sudarytos sąlygos teikti pasiūlymus dėl teisinio reguliavimo visose teisėkūros stadijose, taip pat turi būti žinomi teisės aktų projektų rengimą inicijavę, teisės aktų projektus parengę, numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimą atlikę subjektai ir teisinio reguliavimo stebėseną atliekantys subjektai; [...].“

5 straipsnis – „1. Teisėkūros atvirumui, skaidrumui, koncentruotumui užtikrinti naudojama Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinė sistema (toliau – Teisės aktų informacinė sistema). [...]. 4. Teisės aktų informacinėje sistemoje sudaroma galimybė visiems asmenims paskelbti pasiūlymus dėl šioje sistemoje paskelbtų teisėkūros iniciatyvų ir teisės aktų projektų, taip pat dėl teisinio reguliavimo, kurio stebėseną atliekama. [...].“

7 straipsnis – „Konsultavimosi su visuomene tikslas – užtikrinti teisėkūros atvirumą, skaidrumą, sužinoti visuomenės nuomonę apie teisinio reguliavimo problemas ir jų sprendimo būdus, sudaryti visuomenei galimybę daryti įtaką teisės akto projekto turiniui, geriau įvertinti numatomo teisinio reguliavimo teigiamas ir neigiamas pasekmes, jo įgyvendinimo sąnaudas, teikti pasiūlymus dėl Teisės aktų informacinėje sistemoje paskelbtų teisėkūros iniciatyvų ir teisės aktų projektų, taip pat dėl teisinio reguliavimo, kurio stebėseną atliekama. 2. Su visuomene turi būti konsultuojamasi laiku ir dėl esminių klausimų (konsultavimosi efektyvumas), taip pat tiek, kiek yra būtina (konsultavimosi proporcingumas). 3. Konsultavimosi su visuomene būdus ir rezultatų įforminimo būdus pasirenka konsultavimąsi su visuomene inicijuojantys subjektai. Informacija apie konsultavimosi su visuomene rezultatus turi būti teikiama teisės aktą priimančiam subjektui.“

10 straipsnio 1 dalis – „Teisės akto projektui rengti gali būti sudaryta darbo grupė (komisija). Darbo grupės (komisijos) nariais gali būti valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, nevyriausybinų organizacijų, mokslo ir studijų institucijų atstovai, atitinkamų sričių specialistai, kiti asmenys. Darbo grupės (komisijos) nariu negali būti lobistas.“

17 straipsnis – „1. Įstatymų ir kitų teisės aktų projektai rengiami elektroniniu būdu Teisės aktų informacinėje sistemoje. 2. Teisės aktų informacinėje sistemoje sudaroma galimybė teisės akto projektą rengiančiam subjektui viešinti teisės akto projekto rengimo eigą, t. y. skelbti skirtingas rengiamo teisės akto projekto redakcijas ir su teisės akto projekto rengimu susijusią informaciją. 3. Rengiant teisės aktų projektus elektroniniu būdu paprastai dalyvauja įstaigos, su kuriomis numatoma derinti teisės akto projektą. Rengiant teisės aktų projektus elektroniniu būdu taip pat gali dalyvauti kiti asmenys ar asmenų grupės, teikdami pasiūlymus dėl rengiamo teisės akto projekto. 4. Teisės akto projektas išvadoms gauti teikiamas paskelbiant jį Teisės aktų informacinėje sistemoje ir nurodant subjektus, kurių išvados turi būti gautos. Išvados dėl teisės aktų projektų teikiamos paskelbiant jas Teisės aktų informacinėje sistemoje. 5. Kai dėl teisės akto projekto buvo konsultuotasi su visuomene, konsultavimosi su visuomene rezultatai, taip pat subjektų, kuriems teisės akto projektas buvo teikiamas išvadoms gauti, gautų pastabų ir pasiūlymų įvertinimas turi būti pateikti teisės aktą priimančiam subjektui.“

8.1.4. *Vyriausybės įstatyme* nustatyta:

26 straipsnio 2 dalis – „2. Ministrą laikinai pavaduoti gali tik Ministro Pirmininko paskirtas kitas Vyriausybės narys. [...].“

26 straipsnio 3 dalis – „3. Ministras: 1) vadovauja ministerijai, sprendžia ministerijos kompetencijai priklausančius klausimus ir yra tiesiogiai atsakingas už Vyriausybės programos ir kasmetinių Vyriausybės veiklos prioritetų bei planuojamų pasiekti rezultatų jam pavestose

valdymo srityse įgyvendinimą; [...]; 3) teikia Vyriausybei jos darbo reglamento nustatyta tvarka įstatymų ir kitų teisės aktų projektus; [...]; 5) priima ir pasirašo įsakymus, tikrina, kaip jie įgyvendinami, prireikus keli ministrai gali priimti bendrus įsakymus; [...].“

8.1.5. *Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatyme* nustatyta:

4 *straipsnio 1 dalis* – „Institucijos privalo teikti pareiškėjams ar jų atstovams (toliau – pareiškėjas) dokumentus, išskyrus šio įstatymo ir kitų įstatymų nustatytus atvejus.“

15 *straipsnio 2 dalis* – „Jeigu institucija nustato šio straipsnio 1 dalyje nurodytus atsisakymo pateikti dokumentus pareiškėjui pagrindus, ji [...] priima sprendimą dėl atsisakymo pateikti dokumentus pareiškėjui. Nustačiusi, kad yra pagrindas atsisakyti pateikti jam dokumentus, institucija kitą darbo dieną nuo sprendimo priėmimo apie tai privalo pranešti pareiškėjui, nurodyti teisinį pagrindą ir informuoti apie šio sprendimo apskundimo tvarką. [...].“

8.2. Vyriausybės ir ministerijų teisės aktai:

8.2.1. Vyriausybės 1998-07-24 nutarimu Nr. 926 (Vyriausybės 2010-10-13 nutarimo Nr. 1443 redakcija) patvirtintuose *Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos nuostatuose* reglamentuojama:

9 *punktas* – „Svarbiausi Sveikatos apsaugos ministerijos veiklos tikslai yra: 9.1. formuoti valstybės politiką asmens sveikatos priežiūros srityje, organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti jos įgyvendinimą; [...].“

10 *punktas* – „Sveikatos apsaugos ministerija, siekdama jai nustatytų veiklos tikslų, atlieka šias funkcijas: [...] 10.1.1. rengia asmens sveikatos priežiūros srities Lietuvos Respublikos įstatymų, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų, kitų teisės aktų projektus; [...].“

8.2.2. Sveikatos apsaugos ministro 2004-04-15 įsakymu Nr. V-232 (sveikatos apsaugos ministro 2017-10-26 įsakymo Nr. V-1234 redakcija) patvirtintame *Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos darbo reglamente* reglamentuojama:

55 *punktas* – „Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. balandžio 18 d. nutarimo Nr. 480 „Dėl Bendrųjų reikalavimų valstybės institucijų interneto svetainėms patvirtinimo“ nustatyta tvarka ministerijos interneto svetainės skyriuje „Teisinė informacija“ srityje „Teisės aktų projektai“ skelbiami ministerijos parengti norminiai teisės aktų projektai. Už ministerijos parengtų norminių dokumentų skelbimą ministerijos interneto svetainėje atsakingi sveikatos apsaugos ministro paskirti ministerijos administracijos padaliniai pagal kompetenciją.“

56 *punktas* – „Teisės aktų projektai kartu su jų lydimaiais dokumentais TAIS turi būti skelbiami vadovaujantis Vyriausybės darbo reglamentu, Teisės aktų informacinės sistemos naudojimo teisėkūrai tvarkos aprašu bei kitais teisės aktais.“

8.2.3. Teisingumo ministro 2013-12-27 įsakymu Nr. 1R-312 patvirtintame *Teisės aktų informacinės sistemos naudojimo teisėkūrai tvarkos apraše* reglamentuojama:

1 *punktas* – „Teisės aktų informacinės sistemos naudojimo teisėkūrai tvarkos aprašas (toliau – tvarkos aprašas) nustato Teisės aktų informacinės sistemos (toliau – TAIS) naudojimo teisėkūrai tvarką, siekiant sudaryti teisėkūros kokybiškumo, nuoseklumo, atvirumo ir skaidrumo sąlygas.“

3 *punktas* – „TAIS rengiami, redaguojami, tvarkomi ir registruojami (viešinami) šie dokumentai: [...]; 3.2. teisės aktų projektai; [...].“

12 *punktas* – „Jeigu dokumentas nėra rengiamas TAIS elektroniniu būdu, TAIS naudotojas įkelia į TAIS popierinio dokumento su parašu skaitmeninę kopiją PDF formatu ir jos tikrumą paliudija elektroniniu parašu.“

19 *punktas* – „Visi asmenys turi teisę teikti pasiūlymus ir pastabas dėl TAIS užregistruoto (išviešinto) dokumento.“

8.2.4. Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875 patvirtintose *Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėse (aktuali*

redakcija, galiojanti nuo 2017-11-23), reglamentuojama:

24 *punktas* – „Priėmus prašymą ar skundą, asmens pageidavimu įteikiama, o jeigu prašymas ar skundas gautas paštu arba elektroninėmis priemonėmis, asmens pageidavimu per 3 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo institucijoje dienos asmens nurodytu adresu arba elektroninio pašto adresu išsiunčiama Taisyklių priede nustatytos formos pažyma apie priimtus dokumentus.“

26 *punktas* – „Jeigu prašymo nagrinėjimas susijęs su komisijos sudarymu, posėdžio sušaukimu ar kitais atvejais, dėl kurių atsakymo pateikimas asmeniui gali užtrukti ilgiau kaip 20 darbo dienų nuo prašymo ir visų reikiamų dokumentų gavimo institucijoje dienos, institucijos vadovas ar jo įgaliotas asmuo turi teisę pratęsti šį terminą dar iki 20 darbo dienų. Pratęsus Taisyklių 25 punkte nustatytą prašymo nagrinėjimo terminą, institucija per 2 darbo dienas nuo institucijos vadovo ar jo įgalioto asmens tokio sprendimo priėmimo dienos išsiunčia asmeniui pranešimą raštu ir nurodo prašymo nagrinėjimo pratęsimo priežastis.“

27 *punktas* - „Jeigu prašymui išnagrinėti būtina informacija ir dokumentai, kuriuos privalo pateikti asmuo, kuris kreipiasi, ir institucija tokios informacijos ir dokumentų pati gauti negali, per 5 darbo dienas nuo prašymo gavimo institucijoje dienos ji kreipiasi į asmenį raštu, prašydama pateikti šią informaciją ir dokumentus, ir praneša, kad prašymo nagrinėjimas stabdomas, iki bus pateikta prašymui išnagrinėti būtina informacija ir dokumentai. Kai per institucijos nustatytą terminą, kuris negali būti trumpesnis kaip 5 darbo dienos, prašymui išnagrinėti būtina informacija ir dokumentai negaunami, prašymas nenagrinėjamas, per 3 darbo dienas nuo institucijos nustatyto termino suėjimo dienos dokumentų originalai grąžinami asmeniui ir nurodoma grąžinimo priežastis. Institucija pasilieka prašymo ir gautų dokumentų kopijas.“

35 *punktas* – „Atsakymai į prašymus parengiami atsižvelgiant į jo turinį: [...]; 35.2. į prašymą pateikti institucijos turimą informaciją atsakoma pateikiant prašomą informaciją Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo nustatyta tvarka arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys; [...].“

38 *punktas* – „Atsakyme, kuriame nurodomos atsisakymo suteikti prašomą [...] informaciją, [...] priežastys [...] asmuo ar jo atstovas turi būti informuojamas apie tokio atsakymo apskundimo tvarką, nurodant institucijos (-ų), kuriai (-ioms) gali būti paduotas skundas, pavadinimą (-aus) ir adresą (-us), taip pat terminą (-us), per kurį (-iuos) gali būti pateiktas skundas. [...].“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

9. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo praktika

9.1. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2002-03-14 nutarime (byla Nr. 23/2000), be kita ko, nurodyta:

„[...]. Iš Konstitucijos 53 straipsnio 1 dalies nuostatos, jog valstybė rūpinasi žmonių sveikata, išplaukia, kad žmonių sveikatos apsauga yra konstituciškai svarbus tikslas, viešasis interesas. [...].“

9.2. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2013-05-16 nutarime (byla Nr. 47/2009-131/2010), be kita ko, nurodyta:

„[...]. Įgyvendinant konstitucinę valstybės priedermę rūpintis žmonių sveikata, *inter alia* užtikrinti medicinos pagalbą bei paslaugas žmogui susirgus, turi būti sukurta veiksminga sveikatos apsaugos sistema, sudarytos deramos sąlygos jai veikti. [...]. Taigi valstybė privalo sudaryti teises ir organizacines prielaidas veikti tokiai sveikatos apsaugos sistemai, kuri užtikrintų kokybišką ir visiems prieinamą sveikatos priežiūrą [...]. [...].“

9.3. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2016-07-08 nutarime Nr. KT22-N11/2016 (byla Nr. 6/2016), be kita ko, nurodyta:

„[...]. [...] Konstitucinis Teismas savo jurisprudencijoje ne kartą yra konstatavęs, kad konstitucinio teisinės valstybės principo esmė – teisės viešpatavimas; konstitucinis teisės viešpatavimo imperatyvas reiškia, kad valdžios laisvę riboja teisė, kuriai privalo paklusti visi teisinių santykių subjektai, neišskiriant nė teisėkūros subjektų (inter alia 2004 m. gruodžio 13 d., 2007 m. rugpjūčio 13 d., 2015 m. lapkričio 19 d. nutarimai). Šiuo principu turi būti vadovaujasi ir kuriant teisę, ir ją įgyvendinant (inter alia 2000 m. gruodžio 6 d., 2006 m. sausio 16 d., 2015 m. spalio 29 d. nutarimai).

[...] Konstitucinis teisinės valstybės principas suponuoja įvairius reikalavimus teisėkūros subjektams, *inter alia* tai, kad teisėkūros subjektai teisės aktus gali leisti tik neviršdami savo įgaliojimų; leidžiant teisės aktus turi būti paisoma teisėkūros procedūrinių reikalavimų, taip pat ir tų, kuriuos yra nusistatęs pats teisėkūros subjektas (inter alia 2004 m. gruodžio 13 d., 2006 m. sausio 16 d., 2007 m. rugpjūčio 13 d. nutarimai). [...]

Konstitucijoje įtvirtintas atsakingo valdymo principas suponuoja tai, kad visos valstybės institucijos ir pareigūnai turi vykdyti savo funkcijas vadovaudamiesi Konstitucija, teise, veikdami Tautos ir Lietuvos valstybės interesais, tinkamai įgyvendinti jiems Konstitucijos ir įstatymų suteiktus įgaliojimus (inter alia 2012 m. spalio 26 d., 2012 m. lapkričio 10 d. išvados, 2014 m. gegužės 27 d. nutarimas).

[...] konstitucinis atsakingo valdymo principas, aiškinamas kartu su Konstitucijos 5 straipsnio 3 dalyje įtvirtintu valdžios įstaigų tarnavimo žmonėms imperatyvu, suponuoja teisėkūros procedūrų viešumo ir skaidrumo reikalavimus, kurių privalo laikytis *inter alia* valstybės valdžią įgyvendinančios institucijos. ***Tokių reikalavimų paisymas priimant teisės aktus yra būtina visuomenės pasitikėjimo valstybe ir teise bei valdžios atsakomybės visuomenei sąlyga; jis sudaro prielaidas įtraukti visuomenę į sprendimų, susijusių su viešaisiais interesais, priėmimo procesą, inter alia sudarant galimybę susipažinti su rengiamais teisės aktų projektais ir kita su jais susijusia informacija***, taip įgyvendinant *inter alia* Konstitucijos 33 straipsnyje įtvirtintas piliečių teisės dalyvauti valdant savo šalį, kritikuoti valstybės įstaigų ar pareigūnų darbą, apskusti jų sprendimus.“

10. **Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktika**

10.1. **Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017-04-11 sprendime (administracinė byla Nr. el-6-502/2017), be kita ko, nurodyta:**

„[...]. [...], Teisėkūros pagrindų įstatyme reglamentuojama konsultavimosi su visuomene procedūra (7 str.), kuri suprantama, kaip teisėkūros iniciatyvas pareiškiančių, teisės aktų projektus rengiančių, teisės aktus priimančių ir (ar) teisinio reguliavimo stebėseną atliekančių subjektų veiksmai, apimantys teisėkūros iniciatyvų, teisės aktų projektų pateikimą visuomenei susipažinti, informavimą apie atliekamą teisinio reguliavimo stebėseną, taip pat gautų asmenų pasiūlymų įvertinimą ir šio įvertinimo rezultatų paskelbimą. Su visuomene turi būti konsultuojamasi laiku ir dėl esminių klausimų (konsultavimosi efektyvumas), taip pat tiek, kiek yra būtina (konsultavimosi proporcingumas) (7 str. 2, 3 d.). [...].

[...] teisėkūros subjekto diskrecija, kad ir esanti labai plati, **negali būti aiškinama, kaip paneigianti viešojo administravimo subjekto pareigą apskritai pagrįsti savo priimamus sprendimus, todėl, priimant konkretų norminį administracinį aktą (nustatant konkrečias teisės normas), turi būti aiškūs faktai, argumentai, teisinis pagrindas, kuriuo viešojo administravimo subjektas rėmėsi.** Nustatomo teisinio reguliavimo pagrindimas turi būti adekvatus, aiškus ir pakankamas. [...]. [...] dėl specifinės, specialių žinių reikalaujančios reglamentavimo srities [...], iš teisėkūros subjekto, atsižvelgiant į konkrečios teisinės priemonės (priimamų teisės normų) pobūdį ir reglamentavimo sritį, gali būti reikalaujama pakankamai detalai paaiškinti priimamas teises priemones, pateikiant objektyviais ir pakankamais duomenimis (faktais) apibūdintą reglamentuojamos srities

situacijos analizę, kuri atskleistų priimamo teisės akto (teisės normų) teisinės bei faktinės prielaidas, numatomo teisinio reguliavimo poveikį reglamentuojamiems santykiams. [...].

[...] pagal kompetenciją reglamentuodama sveikatos priežiūros paslaugų – šiuo atveju KKLT paslaugų – teikimą ir KKLT atlikimui taikomus reikalavimus, Sveikatos apsaugos ministerijai kyla pareiga ne tik nustatyti tokį poįstatyminį teisinį reguliavimą, kuris atitiktų iš konstitucinio teisinės valstybės principo kylančius reikalavimus *inter alia* jis turi būti proporcingas (tinkamas ir būtinas teisėtiems tikslams pasiekti), nepažeisti teisėtų lūkesčių, bet ir priimant teisės aktus, nustatant konkrečias teisės normas (reikalavimus sveikatos priežiūrai), gebėti tinkamai, adekvačiai, aiškiai jas paaiškinti, taip pat konkrečių duomenų, aplinkybių pagrindu pagrįsti *inter alia* jų proporcingumą, atitikimą kitiems principams [...]. [...].“

10.2. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012-03-01 nutartyje (administracinė byla Nr. A⁵⁰²-1605/2012), be kita ko, nurodyta:

„[...] Lietuvos Respublikos Konstitucija įtvirtina atsakingo valdymo (gero administravimo) principą (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1999 m. gegužės 11 d., 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimai, 2004 m. lapkričio 5 d. išvada). Vienas iš gero administravimo principų yra konstitucinė nuostata, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2005 m. gegužės 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A¹⁰-655/2005). Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – ir Viešojo administravimo įstatymas) 1 straipsnyje, apibrėžiančiame aptariamo įstatymo paskirtį, nustatyta, jog šis įstatymas sudaro prielaidas įgyvendinti Lietuvos Respublikos Konstitucijos nuostatą, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms; nustato viešojo administravimo principus, viešojo administravimo sritis, viešojo administravimo subjektų sistemą ir administracinės procedūros organizavimo pagrindus; garantuoja asmenų teisę apskusti viešojo administravimo subjektų veiksmus, neveikimą ar administracinius sprendimus, taip pat teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų, skundų ir pranešimų nagrinėjimą; įtvirtina kitas asmenų ir viešojo administravimo subjektų teises ir pareigas viešojo administravimo srityje. Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnyje nurodyta, kad viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi įstatymo viršenybės, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, efektyvumo, subsidiarumo ir kitais šioje įstatymo normoje išvardytais principais. Tai reiškia, jog kiekviena viešojo administravimo institucija yra saistoma bendrųjų, be kita ko, konstitucinių teisės principų (teisinės valstybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės, draudimo diskriminuoti, asmenų lygybės prieš įstatymą, proporcingumo ir kt.) bei *gero administravimo, atsakingo valdymo* principų (teisėtumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir kt.).“

Tyrimo išvados

11. Atsižvelgiant į tyrimo metu nustatytas aplinkybes, išvados teikiamos Ministerijos pareigūnų veiksmus vertinant atskirai šiais aspektais:

11.1. dėl Ministerijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), nagrinėjant Pareiškėjų kreipimusis ir teikiant atsakymus;

11.2. dėl Ministerijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), neužtikrinus visuomeninių organizacijų (Pareiškėjų) dalyvavimo teisėkūros procese, susijusiame su Aprašo ir Transplantacijos programos pakeitimais.

*Dėl Ministerijos pareigūnų veiksmų (neveikimo),
nagrinėjant Pareiškėjų kreipimusis ir teikiant atsakymus*

12. Pareiškėjai 2018-02-23 skundu kreipėsi į Seimo kontrolierių dėl Ministerijos

pareigūnų galimai netinkamų veiksmų (neveikimo), nagrinėjant Pareiškėjų 2017-11-27, 2018-01-02, 2018-01-04 kreipimuisi ir teikiant atsakymus.

13. Seimo kontrolierių įstaigoje 2018-05-03 gauti Pareiškėjų skundo papildymo dokumentai, iš kurių turinio matyti, kad dėl Ministerijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), nagrinėjant Pareiškėjų 2017-11-27, 2018-01-02, 2018-01-04 kreipimuisi ir teikiant atsakymus, Pareiškėjai taip pat kreipėsi ir į Lietuvos administracinių ginčų komisiją (toliau vadinama ir – Komisija), kuri ikiteismine ginčų sprendimo tvarka išnagrinėjo Pareiškėjų skundą, **2018-03-21 priėmė sprendimą Nr. 3R-121(AG-74/06-2018)** (toliau vadinama – Sprendimas) ir Ministerijai pateikė įpareigojimus (pažymos 7 punktas).

14. Pažymėtina, kad Komisija Sprendimu Pareiškėjų skundą iš dalies tenkino, kadangi nustatė Ministerijos veiklos trūkumus.

Komisija konstatavo, jog Ministerija **2017-12-27** raštu Nr. (10.1.2-422)10-10373 teikdama atsakymą į Pareiškėjų 2017-11-27 kreipimosi 1 klausimą (pažymos 4.1.1 punktas) pateikė informaciją tiek, kiek informacijos galėjo pateikti nepažeisdama teisės aktų reikalavimų, o į antrą klausimą (pažymos 4.1.2 punktas) **atsakyta nebuvo** (pažymos 7.3 punktas). Šiame kontekste Seimo kontrolierius papildomai pažymi, jog, vadovaujantis Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių (toliau vadinama – Taisyklės) 35.2 punkte įtvirtintomis nuostatomis, atsakymai į prašymus turi būti parengiami atsižvelgiant į jo *turinį*, t. y. į prašymą pateikti institucijos turimą informaciją atsakoma pateikiant prašomą informaciją Teisės gauti informaciją iš valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo nustatyta tvarka **arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys**. Atitinkamai, atsakyme, kuriame nurodomos atsisakymo suteikti prašomą informaciją priežastys, asmuo ar jo atstovas **turi būti informuojamas apie tokio atsakymo apskundimo tvarką**, nurodant institucijos (-ų), kuriai (-ioms) gali būti paduotas skundas, pavadinimą (-aus) ir adresą (-us), taip pat terminą (-us), per kurį (-iuos) gali būti pateiktas skundas (Taisyklių 38 punktas). Tyrimo metu Seimo kontrolieriui pateiktuose paaiškinimuose Ministerija pažymėjo, kad 2017-11-27 kreipimesi prašoma pateikti informacija dėl su profesoriumi D. N. susijusiais dokumentais negalėtų būti pateikta Pareiškėjams, kadangi „*minėta informacija yra laikoma asmens duomenimis*“, ir kad „*Ministerija pažeistų [Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo] nustatytus reikalavimus*“ (pažymos 6.4 punktas). Ministerija taip pat paaiškino, kad ji „*licencijų asmenims bei sveikatos priežiūros įstaigoms neišduoda bei neatlieka jau išduotų licencijų teisėtumo kontrolės (priežiūros)*“ (pažymos 6.2 punktas). Pabrėžtina, jog šiuos paaiškinimus Ministerija tyrimo metu pateikė tik Seimo kontrolieriui. Informacijos nepateikimo motyvai (dėl 2017-11-27 kreipimosi 1 klausimo) Pareiškėjams tapo žinomi tik iš Komisijos Sprendimo. Ministerija, 2017-12-27 raštu Nr. (10.1.2-422) 10-10373 teikdama Pareiškėjams atsakymą į jų 2017-11-27 kreipimąsi, kuriame nėra nurodytos visos Pareiškėjų prašomos informacijos (nepateikti atsakymai į visus šios pažymos 4.1.2 ir 4.1.3 punktuose Pareiškėjų 2017-11-27 kreipimesi keliamus klausimus (prašymus), **turėjo pateikti konkrečius ir aiškius informacijos nepateikimo motyvus (priežastis), taip pat atsakymo apskundimo tvarką**, kaip tai reglamentuojama pirmiau minėtuose Taisyklių 35.2 ir 38 punktuose, tačiau to neatliko, kas vertintina kritiškai *gero administravimo principo* prasme (pažymos 10.2 punktas). ***Atsižvelgiant į tai, Ministerijai tikslinga imtis papildomų priemonių, jog ateityje Ministerijai gavus asmenų kreipimuisi, atsisakant pateikti asmenims jų prašomą informaciją (dalį prašomos informacijos), būtų nurodomos informacijos nepateikimo priežastys (motyvai) bei tiksli atsakymo apskundimo tvarka.***

Komisija Sprendime taip pat konstatavo, jog Ministerija teisės aktų nustatyta tvarka nepateikė Pareiškėjams jokio atsakymo į jų 2018-01-02 ir 2018-01-04 kreipimuisi, taip pat teisės aktų nustatyta tvarka nepratęsė pirmiau minėtų kreipimuisi nagrinėjimo Ministerijoje termino

(pažymos 7.4 punktas). Šiame kontekste Seimo kontrolierius akcentuoja, jog, vadovaujantis Taisyklių 26 punkte įtvirtintomis teisės normomis, tais atvejais, kai prašymo nagrinėjimas susijęs su komisijos sudarymu, posėdžio sušaukimu ir pan., dėl ko atsakymo pateikimas asmeniui gali užtrukti ilgiau kaip 20 darbo dienų nuo prašymo ir visų reikiamų dokumentų gavimo institucijoje dienos, institucijos vadovas ar jo įgaliotas asmuo turi teisę pratęsti šį terminą dar iki 20 darbo dienų ir apie tai per 2 darbo dienas nuo institucijos vadovo ar jo įgalioto asmens tokio sprendimo priėmimo dienos **turi išsiusti asmeniui pranešimą raštu ir nurodyti prašymo nagrinėjimo pratęsimo priežastis. Kaip konstatuota Komisijos Sprendime, Ministerija pareigos teisės aktu nustatyta tvarka pratęsti kreipimusi nagrinėjimo terminą ir apie tai informuoti asmenis (skundo tyrimo atveju – Pareiškėjus) apie jų 2018-01-02 ir 2018-01-04 kreipimusi nagrinėjimo termino pratęsimą neatliko, kas taip pat vertintina kritiškai Taisyklių 26 punkte įtvirtintų nuostatų prasme. Siūlytina Ministerijai imtis papildomų priemonių, jog ateityje, Ministerijai nagrinėjant asmenų kreipimusis, atsakymai jiems būtų teikiami laikantis teisės aktuose nustatytų terminų, o tais atvejais, kai kreipimusi negalima išnagrinėti per teisės aktuose nustatyta terminą, jų nagrinėjimo terminas būtų pratęsiamas ir asmenys apie tai informuojami teisės aktuose nustatyta tvarka.**

15. Tyrimo metu Seimo kontrolieriui pateiktuose paaiškinimuose Ministerija nurodė, jog į 2018-01-02 ir 2018-01-04 kreipimusis bei į dalį 2017-11-27 kreipimosi klausimų (pažymos 4.1.3 punktas) Pareiškėjams buvo atsakyta **2018-03-27** raštu Nr. (10.1.2-422)10-2474 (pažymos 6.27 punktas).

Seimo kontrolierius, tyrimo metu įvertinęs Ministerijos 2018-03-27 atsakymo Nr. (10.1.2-422)10-2474 turinį, nustatė, jog Ministerija informavo Pareiškėjus apie Valstybinės akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnybos (toliau vadinama – VASPVT) atlikto neplaninio [...] klinikų patikrinimo rezultatus, kaip to buvo prašoma Pareiškėjų 2017-11-27 kreipimesi, t. y. nurodė, jog VASPVT, įvertinusi ląstelių transplantacijos (suaugusiųjų), t. y. autologinės kraujodaros kamieninių ląstelių transplantacijos (toliau vadinama – AUTOKKLT) paslaugų atitiktį teisės aktų reikalavimams, [...] klinikų veikloje trūkumų nenustatė (pažymos 6.27.3 punktas). Ministerija minėtame 2018-03-27 atsakyme taip pat nurodė, jog Nacionalinis transplantacijos biuras (toliau vadinama – Biuras) informavo Ministeriją, kad [...] klinikų transplantacijos centrai teikia AUTOKKLT paslaugas, atitinkančias teisės aktų reikalavimus, ir kad Biuras nėra gavęs nusiskundimų dėl transplantacijos centrų veiklos, teikiant minėtas paslaugas. Ministerija paaiškino Pareiškėjams, kad nei Transplantacijos programa, nei Aprašas neprieštarauja FACT-JACIE tarptautiniams standartams (pažymos 6.27.4 punktas), o iš Valstybinės ligonių kasos pateiktų duomenų Ministerija „negali daryti prielaidos, kad AUTOKKLT paslaugos [...] klinikose būtų teikiamos nekokybiškai“ (pažymos 6.27.5 punktas). ***Visgi, Seimo kontrolierius pažymi, jog Ministerijos 2018-03-27 rašte Nr. (10.1.2-422)10-2474 konkrečiai nepasisakyta (nepateikti motyvuoti paaiškinimai (informacija) dėl Pareiškėjų 2018-01-02 kreipimesi nurodytų prašymų (pažymos 4.2.1 – 4.2.3 punktai) ir 2018-01-04 kreipimesi nurodytų prašymų (pažymos 4.3.1 ir 4.3.2 punktai), apsiribojant deklaratyvaus pobūdžio informacijos, jog „Ministerija nemano, kad šiuo metu būtų tikslinga keisti teisės aktus, reglamentuojančius žmogaus kraujodaros kamieninių ląstelių transplantacijas“ (pažymos 6.27.7 punktas), pateikimu, kas nelaikytina gero administravimo principą ir pirmiau minėtų Taisyklių 35.2 punkte įtvirtintas nuostatas atitinkančiu atsakymu į Pareiškėjų 2018-01-02 ir 2018-01-04 kreipimesi suformuluotus prašymus (klausimus). Atsižvelgiant į tai, Ministerijai tikslinga pagal kompetenciją pakartotinai išnagrinėti Pareiškėjų 2018-01-02 bei 2018-01-04 kreipimusis ir pateikti Pareiškėjams išsamų bei motyvuotą atsakymą. Taip pat siūlytina Ministerijai imtis papildomų priemonių, jog ateityje, Ministerijai gavus asmenų kreipimusis, atsakymai jiems būtų teikiami pagal kreipimusi turinį.***

16. Apibendrinant, konstatuotina, jog Ministerijos pareigūnų veiksmai, susiję su Pareiškėjų 2017-11-27, 2018-01-02 ir 2018-01-04 kreipimusi nagrinėjimu bei atsakymų teikimu, laikytini buvę nepakankamais, Ministerijos pareigūnų veiksmuose (neveikime) išvelgtini biurokratizmo požymiai (pažymos 8.1.2 punktas), buvo pažeista Pareiškėjų teisė į gerą viešąjį administravimą, dėl to Pareiškėjų skundo dalis dėl Ministerijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), nagrinėjant Pareiškėjų kreipimuisi ir teikiant atsakymus, yra pripažintina pagrįsta.

*Dėl Ministerijos pareigūnų veiksmų (neveikimo),
neužtikrinus visuomeninių organizacijų (Pareiškėjų) dalyvavimo teisėkūros procese,
susijusiam Aprašo ir Transplantacijos programos pakeitimais*

17. Pareiškėjai 2018-02-23 skundu kreipėsi į Seimo kontrolierių dėl Ministerijos pareigūnų galimai netinkamų veiksmų (neveikimo), neužtikrinus visuomeninių organizacijų (Pareiškėjų) dalyvavimo teisėkūros procese, susijusiam su sveikatos apsaugos ministro 2017-12-29 įsakymu Nr. V-1508 ir 2017-12-29 įsakymu Nr. V-1509 patvirtintais Aprašo ir Transplantacijos programos pakeitimais.

Dėl Pareiškėjų skunde nurodytų aplinkybių Seimo kontrolierius kreipėsi į Ministeriją.

18. Konstitucijos 53 straipsnyje reglamentuojama, kad *valstybė rūpinasi žmonių sveikata ir laiduoja medicinos pagalbą bei paslaugas žmogui susirgus*. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas savo doktrinoje yra konstatavęs, jog „Iš Konstitucijos 53 straipsnio 1 dalies nuostatos, jog valstybė rūpinasi žmonių sveikata, išplaukia, kad **žmonių sveikatos apsauga yra konstituciškai svarbus tikslas, viešasis interesas**“ (pažymos 9.1 punktas), taip pat, jog „[...] valstybė privalo sudaryti teises ir organizacines prielaidas veikti tokiai sveikatos apsaugos sistemai, kuri užtikrintų kokybišką ir visiems prieinamą sveikatos priežiūrą“ (pažymos 9.2 punktas). Akcentuotina, jog pagal Konstitucinio Teismo suformuotą doktriną, „konstitucinis teisinis valstybės principas suponuoja įvairius reikalavimus teisėkūros subjektams, inter alia tai, kad teisėkūros subjektai teisės aktus gali leisti tik neviršydami savo įgaliojimų; leidžiant teisės aktus turi būti paisoma teisėkūros procedūrinių reikalavimų“, ir kad „[...] konstitucinis atsakingo valdymo principas, [...], **suponuoja teisėkūros procedūrų viešumo ir skaidrumo reikalavimus, kurių privalo laikytis inter alia valstybės valdžią įgyvendinančios institucijos. Tokių reikalavimų paisymas [...] sudaro prielaidas įtraukti visuomenę į sprendimų, susijusių su viešaisiais interesais, priėmimo procesą, inter alia sudarant galimybę susipažinti su rengiamais teisės aktų projektais ir kita su jais susijusia informacija**“ (pažymos 9.3 punktas).

19. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos nuostatų 9.1 punkte įtvirtintomis teisės normomis, vienas iš svarbiausių Ministerijos veiklos tikslų yra formuoti valstybės politiką asmens sveikatos priežiūros srityje, organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti jos įgyvendinimą. Remiantis to paties teisės akto 10.1.1 punkto nuostatomis, **Ministerijos kompetencijai priskirtina rengti asmens sveikatos priežiūros srities Lietuvos Respublikos įstatymų, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų, kitų teisės aktų projektus**.

Teisėkūros pagrindų įstatymo 10 straipsnio 1 dalyje reglamentuojama, jog teisės akto projektui rengti gali būti sudaryta darbo grupė (komisija). Darbo grupės (komisijos) nariais gali būti valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, nevyriausybinių organizacijų, mokslo ir studijų institucijų atstovai, atitinkamų sričių specialistai, kiti asmenys. Tyrimo metu nustatyta, jog Lietuvos Respublikos Seimo sveikatos reikalų komitetas, atsižvelgiant į Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017-04-11 priimtą sprendimą administraciniame byloje Nr. el-6-502/2017 (pažymos 10.1 punktas) ir siekiant, kad žmogaus kraujodaros kamieninių ląstelių transplantacijos

paslaugų reglamentavimas poįstatyminiuose teisės aktuose būtų pagrįstas naujausiais medicinos mokslo duomenimis bei proporcingas, **2017-09-18** kreipėsi į Ministeriją su siūlymu sudaryti darbo grupę Transplantacijos programoje ir Apraše nustatytiems žmogaus kraujodaros kamieninių ląstelių transplantacijos (toliau vadinama – KKLТ) paslaugų teikimo reikalavimams įvertinti. Atitinkamai, sveikatos apsaugos ministro **2017-11-03** įsakymu Nr. V-1262 buvo sudaryta darbo grupė Apraše ir Transplantacijos programoje įtvirtintiems KKLТ paslaugų teikimo reikalavimams įvertinti (toliau vadinama – Darbo grupė).

20. Tyrimo metu Seimo kontrolieriui pateiktuose paaiškinimuose Ministerija nurodė, jog konsultavimosi su visuomene forma buvo pasirinkta Darbo grupės sudarymas, į ją įtraukiant „kompetentingiausias KKLТ specialistus“ bei „pacientus atstovaujančių organizacijų (asociacijos „B“, [...] asociacijos) atstovai“ (pažymos 6.19 ir 6.21 punktai). Darbo grupė organizavo du posėdžius: **2017-10-05** ir **2017-11-03**. Tyrimo metu įvertinus 2017-10-05 vykusio Darbo grupės posėdžio protokole Nr. T3-4 užfiksuotą informaciją, nustatyta, jog **2017-10-05 posėdyje dėl Seimo kontrolieriui nežinomų priešasčių nedalyvavo nei Pareiškėjų, nei pirmiau minėtos [...] asociacijos, nei kitų visuomeninių organizacijų atstovai**. Atitinkamai, vadovaujantis 2017-11-03 vykusio Darbo grupės posėdžio protokole Nr. T3-6 pateikta informacija, **2017-11-03** posėdyje dalyvavo tik asociacijos „B“ atstovai, kitų visuomeninių organizacijų atstovų posėdyje nebuvo (įtraukiant ir asociacijos „A“ bei [...] asociacijos atstovus) (pažymos 6.28 punktas). Ministerijos argumentas, kad jos pasirinkta konsultavimosi su visuomene forma (Darbo grupės sudarymas) „buvo tinkama ir proporcinga bei visiškai atitiko Įstatymo nuostatų reikalavimus dėl atvirumo ir skaidrumo reikalavimų tinkamo įgyvendinimo teisėkūroje“ (pažymos 6.21 punktas), Seimo kontrolieriaus įsitikinimu, nelaikytinas pagrįstu. Tyrimo metu nustatyta, kad Darbo grupės veikla nebuvo efektyvi (rezultatyvi), kadangi Darbo grupei neradus bendro sutarimo Ministerija pati parengė Aprašo ir Transplantacijos programos projektus, apie Ministerijos rengiamų Aprašo ir Transplantacijos programos rengimo, pasiūlymų teikimo ir derinimo eigą Pareiškėjams (kitoms suinteresuotoms visuomeninėms organizacijoms) nebuvo žinoma, pateikti pasiūlymus minėtųjų teisės aktų projektams, kaip tai numato Teisėkūros pagrindų įstatymo, bei Teisės aktų informacinės sistemos naudojimo teisėkūrai tvarkos aprašo nuostatos (pažymos 8.1.5, 8.2.3 punktai) galimybės nebuvo sudarytos. Atsižvelgiant į tai, negalima teigti, jog pirmiau minėtų teisės aktų projektų rengime dalyvavo Darbo grupė.

Apibendrinant, darytina išvada, jog Ministerijos pasirinkta Darbo grupės forma kaip teisėkūros priemonė šiuo atveju buvo nepakankama, ir Ministerija nesiėmė visų reikalingų organizacinių priemonių užtikrinti suinteresuotų visuomeninių organizacijų aktyvų dalyvavimą bei sudaryti galimybes tinkamai išsakyti savo visus pastebėjimus (pasiūlymus) dėl Aprašo ir Transplantacijos programos pakeitimų.

21. Teisėkūros pagrindų įstatyme (pažymos 8.1.3 punktas) įtvirtinti *atvirumo ir skaidrumo* principai yra įgyvendinami **tik tada, kai visai visuomenei ir interesų grupėms yra sudaromos sąlygos teikti pasiūlymus dėl teisinio reguliavimo visose teisėkūros stadijose**. Šiuo tikslu įstatymų leidėjas ir priėmė Teisėkūros pagrindų įstatymą, siekdamas, jog būtų sudarytos sąlygos perkelti teisėkūros procedūras į viešąją erdvę. Būtent teisėkūros proceso vykdymas per TAIS (TAPIS), kurių sukūrimo tikslas yra sudaryti teisėkūros kokybiškumo, nuoseklumo, atvirumo ir skaidrumo sąlygas, užtikrina teisėkūros viešumą ir leidžia visuomenei aktyviau dalyvauti teisėkūroje, teikiant pasiūlymus ar pastabas dėl rengiamų teisės aktų projektų. Taip pat pastebėtina, kad ir tuo atveju, kai Ministerija pirmiau minėtų teisės aktų projektų rengimo inicijavimą atliko organizuodama Darbo grupės posėdžius, ji turėjo galimybę užtikrinti rengiamų teisės aktų projektų prieinamumą visai visuomenei, pasinaudodama TAIS (TAPIS). Jeigu Darbo grupė būtų parengusi Aprašo ir Transplantacijos programos projektus, būtų buvę tikslinga juos

paskelbti TAIS (TAPIS), suteikiant galimybę visuomenei susipažinti ir pateikti savo pasiūlymus. Tačiau to nebuvo padaryta, Darbo grupei neradus bendro sutarimo, Ministerija pati parengė Aprašo ir Transplantacijos programos projektus, o apie Ministerijos rengiamų Aprašo ir Transplantacijos programos rengimo, pasiūlymų teikimo ir derinimo eigą Pareiškėjams (kitoms suinteresuotoms visuomeninėms organizacijoms) nebuvo žinoma, pateikti pasiūlymus minėtųjų teisės aktų projektams, kaip tai numato Teisėkūros pagrindų įstatymo, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos darbo reglamento bei Teisės aktų informacinės sistemos naudojimo teisėkūrai tvarkos aprašo nuostatos (pažymos 8.1.5, 8.2.2 ir 8.2.3 punktai) galimybės nebuvo sudarytos. Šiame kontekste pažymėtina, jog Specialiųjų tyrimų tarnyba savo **2018-02-07** rašte Nr. S-2018-927 taip pat konstatavo, kad Aprašo ir Transplantacijos projektai nebuvo niekur skelbiami viešai (pažymos 6.26 punktas). **Seimo kontrolieriaus įsitikinimu, Pareiškėjų skundžiamos situacijos galimai būtų buvę išvengta, jeigu Ministerija būtų parengusi Aprašo ir Transplantacijos programos projektą elektroniniu būdu per Teisės aktų informacinę sistemą (TAIS), Teisės aktų projektų informacinę sistemą (TAPIS), suteikiant suinteresuotiems asmenims protinę terminą pastabos ir pasiūlymams pateikti, tačiau tai atlikta nebuvo.**

Darytina išvada, jog Ministerijos tarnautojų veiksmai, susiję su visuomeninių organizacijų (Pareiškėjų) dalyvavimo teisėkūros procese, rengiant Aprašo ir Transplantacijos programos pakeitimus, skundo tyrimo atveju laikytini buvę nepakankamais, t. y. Ministerija, pasirinkusi teisės aktų projektų derinimą Darbo grupės posėdžių metu ir buvus neefektyviai Darbo grupės veiklai, neužtikrino teisėkūros atvirumo principo įgyvendinimo, nes, nevykdydama teisės aktų projektų derinimo proceso per TAIS (TAPIS) ir viešai neskelbdama Aprašo bei Transplantacijos programos projektų, apribojo kitų subjektų, tarp jų ir Pareiškėjų, Teisėkūros pagrindų įstatyme, Teisės aktų informacinės sistemos naudojimo teisėkūrai tvarkos apraše, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos darbo reglamente įtvirtintą teisę dalyvauti teisėkūros procese. Atsižvelgiant į tai, Ministerijai teiktinos rekomendacijos.

22. Apibendrinant, konstatuotina, jog Pareiškėjų skundo dalis dėl Ministerijos tarnautojų veikslių (neveikimo), neužtikrinus visuomeninių organizacijų (Pareiškėjų) dalyvavimo teisėkūros procese, rengiant Aprašo ir Transplantacijos programos pakeitimus (nesudarant realių galimybių suinteresuotoms organizacijoms pateikti savo pastabas (pasiūlymus) dėl Aprašo ir Transplantacijos programos pakeitimų), pripažintinas pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAI

23. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia:

[...] asociacijos „A“ ir asociacijos „B“, atstovaujamo advokato X, skundo dalį dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos pareigūnų veikslių (neveikimo), nagrinėjant minėtų asociacijų 2017-11-27, 2018-01-02, 2018-01-04 kreipimusis ir teikiant atsakymus, pripažinti pagrįsta.

24. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia:

[...] asociacijos „A“ ir asociacijos „B“, atstovaujamo advokato X, skundo dalį dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos pareigūnų veikslių (neveikimo), neužtikrinus visuomeninių organizacijų ([...] asociacijos „A“ ir asociacijos „B“) dalyvavimo teisėkūros procese, susijusiam su sveikatos apsaugos ministro 2017-12-29 įsakymu Nr. V-1508 ir 2017-12-29 įsakymu Nr. V-1509 patvirtintais Žmogaus kraujodaros kamieninių ląstelių

transplantacijos paslaugų, apmokamų iš Transplantacijos programos lėšų, teikimo reikalavimų, bazinių kainų ir mokėjimo tvarkos aprašo ir 2015–2025 metų transplantacijos programos pakeitimais, pripažinti pagrįsta.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

25. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 14 ir 17 punktais, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius *Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai* rekomenduoja:

25.1. atlikti patikrinimą ir įvertinti, dėl kokių priežasčių *Žmogaus kraujodaros kamieninių ląstelių transplantacijos paslaugų, apmokamų iš Transplantacijos programos lėšų, teikimo reikalavimų, bazinių kainų ir mokėjimo tvarkos aprašo ir 2015–2025 metų transplantacijos programos* pakeitimo projektai nebuvo skelbiami viešai ir teikiami derinti visuomenei; imtis efektyvių priemonių, kad ateityje tokio pobūdžio pažeidimai nesikartotų;

25.2. imtis priemonių užtikrinant, kad ateityje Sveikatos apsaugos ministerijos tarnautojai, rengiantys teisės aktų projektus, laikytųsi Teisėkūros pagrindų įstatyme įtvirtintų teisėkūros atvirumo ir skaidrumo principų bei paisytų teisės aktuose nustatytų reikalavimų dėl TAIS (TAPIS) naudojimo teisėkūrai;

25.3. imtis papildomų priemonių, jog ateityje Sveikatos apsaugos ministerijos gavus asmenų kreipimuisis, atsisakant pateikti asmenims jų prašomą informaciją (dalį prašomos informacijos), būtų nurodomos informacijos nepateikimo priežastys (motyvai) bei tiksli atsakymo apskundimo tvarka;

25.4. imtis papildomų priemonių, jog ateityje, Sveikatos apsaugos ministerijai nagrinėjant asmenų kreipimuisis, atsakymai jiems būtų teikiami laikantis teisės aktuose nustatytų terminų, o tais atvejais, kai kreipimuisi negalima išnagrinėti per teisės aktuose nustatyta terminą, jų nagrinėjimo terminas būtų pratęsiamas ir asmenys apie tai informuojami teisės aktuose nustatyta tvarka.

Apie rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus prašome pranešti Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka, t. y. **ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas